

Brusel 14. března 2025
(OR. en)

6937/25

ENV 141
CLIMA 65

POZNÁMKA

Odesílatel:	Generální sekretariát Rady
Příjemce:	Výbor stálých zástupců / Rada
Předmět:	Globální environmentální politiky – výměna názorů

1. Jako vodítko pro výměnu názorů na výše uvedené téma na zasedání Rady pro životní prostředí dne 27. března 2025 připravilo předsednictví pro ministry a ministryně poznámku a otázky uvedené v příloze.
2. Výbor stálých zástupců se vyzývá, aby vzal poznámku i otázky vypracované předsednictvím na vědomí a postoupil je Radě pro účely výše uvedené výměny názorů.

Globální environmentální politiky

– výměna názorů –

Program OSN pro životní prostředí (UNEP) je předním světovým orgánem v oblasti životního prostředí. Od svého založení v roce 1972 zajišťuje vedení, vědecké poznatky a řešení pro celou řadu environmentálních otázek a je katalyzátorem úsilí a spolupráce všech 193 členských států v zájmu naší planety. Mandát uvedeného programu zahrnuje všechny prvky přírodního prostředí, včetně klimatu, ovzduší, vody a oceánů, půdy, lesů a biologické rozmanitosti, chemických látek a odpadů, jakož i široké spektrum průřezových otázek, včetně vědy, práva a správy v oblasti životního prostředí, zelené ekonomiky, účinného využívání zdrojů, přírodních katastrof a přínosů žen a mládeže k ochraně životního prostředí. S cílem zlepšit stav globálního životního prostředí spolupracuje s vládami jednotlivých států, občanskou společností, soukromým sektorem a mezinárodními organizacemi zapojenými do ochrany životního prostředí.

Navzdory veškerému úsilí, které vynakládá široké spektrum subjektů zapojených do ochrany životního prostředí, se tlak na globální životní prostředí neustále zvyšuje. Neudržitelné vzorce výroby a spotřeby znamenají, že postupně překračujeme všechny planetární meze a přeměňujeme trojitou krizi naší planety v mnohonásobnou krizi, kdy se novými hranicemi v boji za zdravou planetu pro všechny stávají kvalita a dostupnost vody, zdraví a produktivita půdy, nadměrná koncentrace chemických látek a špatné hospodaření s kritickými zdroji.

Mění se geopolitická situace, bezpečnostní obavy, dezinformace a polarizace vedou ke změně priorit vlád a občanů: dlouhodobou prosperitu založenou na čistém životním prostředí nahrazují krátkodobá řešení krizí. Neshody ohledně příčin, priorit a řešení environmentálních krizí narušují důvěru v naši schopnost řešit je prostřednictvím mnohostranného dialogu. Průtahy při provádění opatření umožňují růst krizí a zvyšování souvisejících nákladů, což vede k rostoucímu finančnímu deficitu, pokud jde o potřeby a dostupné zdroje.

Probíhající jednání o novém právně závazném mezinárodním nástroji týkajícím se znečištění plasty, a to i v mořském prostředí, jasně ilustrují všechny výše uvedené obavy související s mnohostrannými řešeními složitých globálních problémů v oblasti životního prostředí. Ačkoli rozhodnutí o vytvoření tohoto nástroje bylo přijato v roce 2022 a práce na něm měla být završena do konce roku 2024, nepodařilo se smluvním stranám během pěti zasedání mezivládního vyjednávacího výboru nalézt kompromisní řešení zjevného globálního problému, který je naléhavě třeba řešit. Hlavní sporné body se týkají toho, v jaké fázi životního cyklu plastů je třeba podniknout příslušné kroky a jak financovat budoucí činnosti i následky znečištění životního prostředí plasty. Za účelem účinného řešení těchto problémů musíme v hodnotovém řetězci plastů jednat co nejdříve, ještě než se stanou odpadem, který znečišťuje životní prostředí.

Rok 2025 je pro UNEP důležitým rokem, neboť v prosinci 2025 se v Nairobi uskuteční nadcházející zasedání Environmentálního shromáždění OSN, na němž by měla být přijata střednědobá strategie a pracovní program UNEP na období 2026–2029. Jednání o novém právně závazném mezinárodním nástroji týkajícím se znečištění plasty, a to i v mořském prostředí, budou pokračovat v srpnu 2025 na 5. zasedání mezivládního vyjednávacího výboru v Ženevě. Pro úspěšné završení obou zasedání je nesmírně důležitá široká účast a intenzivní zapojení EU a jejích členských států na úrovni ministrů i na úrovni odborníků. Účast ministrů je nezbytná k překonání patových situací v případě politicky citlivých otázek, jako jsou výroba plastů v primárních formách, látky vzbuzující obavy a financování. K řízení těchto zasedání a účinnému řešení vyvíjející se vícerozměrné environmentální krize musíme plně využívat našich odborných znalostí a politických vazeb.

Otázky pro ministry a ministryně:

1. Jak mohou Evropská unie a její členské státy podporovat účinnou spolupráci v oblasti životního prostředí zaměřenou na provádění mnohostranných environmentálních dohod a na přínos k udržitelnému rozvoji pro současné i budoucí generace?
 2. Jak mohou Evropská unie a její členské státy, jakož i další státy s vysokými ambicemi přispět k úspěšnému výsledku jednání o novém právně závazném mezinárodním nástroji týkajícím se znečištění plasty, a to i v mořském prostředí, v rámci příprav na zasedání INC-5.2 v srpnu 2025 v Ženevě?
-